

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาการดุริยางค์ไทย เป็นผลงานที่สำคัญและมีคุณค่าสูงยิ่งอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมไทย มีการสร้างสรรค์และสืบทอดกันมาควบคู่กับสังคมไทยด้วยระยะเวลาอันยาวนาน จนกระทั่งได้มีการพัฒนาอย่างชัดเจนทั้งในด้านเป่าพาทย์ เครื่องสาย ขับร้อง เป็นต้น วิชาการเสภาเป็นวิชาการหนึ่งในเรื่องของการขับร้อง ที่ต้องอาศัยภูมิปัญญาชั้นสูงของบรรพบุรุษไทยในการสร้างสรรค์งานชิ้นสำคัญของวิชาการดุริยางค์ไทย ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. ศิลปะในการขับเสภา
2. ศิลปะในการขับกรับเสภา
3. ศิลปะทางด้านดนตรี

ในปัจจุบันวิชาการเสภาที่ปรากฏนั้น จะสังเกตเห็นได้ว่าถึงแม้จะได้ยินได้ฟังกันอยู่บ้าง ทั้งในทางโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ในการแสดงละครหรือในการแสดงกิจกรรมการเล่นเสภา บางลักษณะ ก็จะมีแต่เพียงศิลปะการขับเสภาและศิลปะทางด้านดนตรีเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น แต่ศิลปะการขับกรับเสภาซึ่งเป็นองค์ประกอบ 1 ใน 3 ส่วนของวิชาการนี้ได้ขาดหายไป นับเป็นการขาดความสมบูรณ์ในวิชาการที่นับเป็นศิลปะชั้นสูงและเป็นที่ยอมรับของพสกนิกรมาแต่ในอดีต จนกระทั่ง"ถือเป็นประเพณีในการทรงพระเครื่องใหญ่ขององค์พระมหากษัตริย์"¹ ซึ่งเป็นประมุขของชาติมาแต่ครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยรัชกาลที่ 2 จนกระทั่งสิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 วิชาการเสภาก็ยังคงเป็นส่วนประกอบสำคัญ

---

¹ คณะผู้ดำเนินงานโครงการดุริยางค์ไทย รุ่นที่ 4 "วิวัฒนาการของเสภา," (งานวิจัยปริญญาณิพนธ์ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 48.

ในกิจกรรมขององค์พระมหากษัตริย์อยู่ส่วนหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอีกส่วนหนึ่งดังปรากฏหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับองค์พระมหากษัตริย์ที่ถือเป็นประเพณี ว่า “... หกท่อมเบิกเสภาดนตรี...”² นั้น ก็นับเป็นส่วนของการให้ความบันเทิงแก่องค์พระมหากษัตริย์หลังจากที่เสร็จภารกิจในการปกครองบ้านเมืองแล้ว กิจกรรมทั้ง 2 ส่วนนี้แสดงให้เห็นได้ว่าวิชาการเสภานับเป็นศิลปะชั้นสูงที่มีความเจริญรุ่งเรือง และมีบทบาทสำคัญควบคู่กับสถาบันพระมหากษัตริย์และสังคมไทยมาโดยตลอด

ศิลปะการขับและการขับกรับเสภา ในปัจจุบันแทบจะกล่าวได้ว่าหลงเหลืออยู่เพียงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง คือบทเสภา และแม้แต่กรับเสภาที่เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ชิ้นสำคัญของผู้ขับเสภานั้นก็หาได้ยากลำบากทีเดียว และที่สำคัญคือยังไม่พบข้อเขียนใดหรือหลักฐานใดที่จะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าความเป็นมาตรฐานของกรับเสภานั้นอยู่ตรงไหน ทั้งด้านของสัดส่วนคุณภาพเสียง เป็นต้น หรือไม้กรับเสภาเป็นเพียงไม้ 4 ท่อนธรรมดาๆที่มีความหลากหลายและไม่มียุทธศาสตร์หรือความสำคัญใดๆกับความสมบูรณ์ของวิชาการด้านนี้เลย หากเป็นด้วยเหตุเช่นนี้จริง วิชาการเสภาคงจะไม่ได้ได้รับความนิยมนกย่องดังปรากฏคำกล่าวขานดังกล่าวข้างต้นเป็นแน่ แต่คำกล่าวหนึ่งที่สามารถยืนยันถึงความสำคัญ และความมีคุณค่าของไม้กรับ 4 ท่อนนี้ได้คือคำกล่าวของครูศิริ วิชเวช* ซึ่งได้รับการถ่ายทอดวิชาการเสภาจากครูเจือ นาคะมาลัย หลานของหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคะมาลัย)** ว่า

เสียงกรับนี้ถือเป็นเสียงมงคล สามารถขับเสนียดจัญไรออกจากที่นั้นๆได้และยังนำเอามงคลเข้ามาอีกด้วย และครูเองก็ยังทำตามคุณย่าท้าวเลข*** คือพอวันที่ 1 ม.ค. (วันขึ้นปีใหม่) ของทุกปี) ครูจะสวดมนต์และตีกรับเพื่อความเป็นมงคลด้วย ครูท้าวมนะ เดินตีรอบบ้านทีเดียว และบอกว่าเป็นเสียงมงคล³

² มนตรี ตราโมท, "เสภาทรงเครื่อง" ใน การละเล่นของไทย (กรุงเทพฯ: กองการสังคีต กรมศิลปากร, 2497), หน้า 28.

* ผู้เชี่ยวชาญด้านการขับและขับกรับเสภาในสมัยปัจจุบัน

** ผู้เชี่ยวชาญด้านการขับและขับกรับเสภาในสมัยรัชกาลที่ 6

*** ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (คีตศิลป์) ปี 2529

³ สัมภาษณ์ ศิริ วิชเวช, อาจารย์พิเศษภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 5 สิงหาคม 2537.

นับว่าครุศิริ วิชเวช เป็นเพียงท่านเดียวที่ได้กล่าวถึงความสำคัญ และคุณค่าของกรับเสภาส่วนหนึ่งให้ผู้ที่ศึกษาได้ทราบ แต่ในปัจจุบันแม้จะยังมีผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของวิชาการเสภาอยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่เคยได้ยินผู้ใดกล่าวถึงความสำคัญ คุณค่า หรือแม้แต่ความเป็นมาตรฐานของกรับเสภาเลย จะมีแต่การกล่าวถึงเฉพาะเรื่องของทางกรับหรือกระบวนการขยับกรับเท่านั้นว่าเป็นผู้มีความรู้ มีกลวิธีการขยับกรับเสภาต่างๆหลากหลายรูปแบบ แต่ส่วนของ “ไม้กรับเสภา” ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการสร้างความสมบูรณ์ในกระบวนการขยับกรับนั้น พบเพียงว่ามีแต่ผู้ค้นหาไม้กรับเสภาที่ดีๆ เสียงดีหรือที่เรียกว่า “ดีออก”^{*} ถึงแม้จะมีราคาสูงเพียงใดก็พยายามขวนขวายมาไว้เป็นสมบัติเฉพาะคนทั้งสิ้น บางรายนั้นให้ความสำคัญในระดับเป็นของบูชา ของหายาก และน้อยคนนักที่จะมีกรับดีๆ ไว้เป็นสมบัติคู่มือจริงๆ อย่างไรก็ตามก็ยังคงพบแต่เฉพาะผู้ค้นหาไม้กรับเสภาที่เสียงดี “แต่ผู้ที่จะสร้างสรรค์ไม้กรับเสภา ที่ปรากฏในปัจจุบันได้ ก็เห็นจะมีเพียงท่านเดียวคือครุศิริ วิชเวช นอกจากนี้ไม่พบว่ามีที่ใดทำไม้กรับเสภาที่ดีจำหน่ายได้เลย”⁴

ในอดีต นักขับเสภาที่มีชื่อเสียงก็จะต้องมีกรับเสภาที่ดีเป็นอุปกรณ์คู่มือด้วยเช่นกัน เช่นกรับเสภาของหมื่นขับคำหวาน (เจริญ นาคะมาลัย) เป็นต้น ซึ่งได้รับการถ่ายทอดกันมาด้วยความระมัดระวังเท่าชีวิตก็ว่าได้ เพราะเชื่อกันว่านักขับเสภาที่ดีก็ต้องมีกรับเสภาที่ดีด้วย เนื่องจากโบราณนั้นวิชาการเสภาเป็นสมบัติชั้นสูงของศิลปินดนตรีไทย ผู้ที่จะได้ศึกษาเล่าเรียนก็ต้องเป็นศิลปินระดับฝีมือดีของสำนัก เพราะเป็นวิชาการที่ต้องใช้องค์ประกอบหลายอย่างทั้งด้านกระบวนการขับ กระบวนการขยับกรับและความสามารถความอดทน ดังนั้นในอดีตศิลปินฝีมือดีย่อมต้องมีอุปกรณ์คู่ใจ คู่มือด้วยกันทั้งสิ้น ดังคำล่ำลือกัน

เช่น สำนักพาทย์โกสัล มีชื่อเสียงในการตีฆ้องและมีฆ้องที่มีชื่อเสียง คือฆ้องที่มีชื่อว่า เขียวหวาน, หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและมีฝีมือระดับดีที่ชื่อว่า ฝืนจ๋าปา และ ฝืนแม่ลาย หรือแม้แต่ปี่ในของสำนักครุเทียบ คงลายทอง นับว่าเป็นสำนักที่มีชื่อเสียงด้านการเป่าปี่มากที่สุดในปัจจุบัน เพราะนอกจากจะมีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ ในการเป่าปี่ที่ได้รับการถ่ายทอดจากพระยาเสนาะดุริยางค์ (แซ่ม สุนทรวาทิน)

* คุณสมบัติของเสียงกรับที่มีความกังวานใสและละเอียด

⁴ สัมภาษณ์ บุญช่วย โสวัตร, อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 18 กรกฎาคม 2538.

แล้ว ยังมีสูตรมาตรฐานในการทำปีที่ได้รับการถ่ายทอดจากจางวางทั่ว พาทยโกศลอีกส่วนหนึ่งด้วย ดังนั้นในปัจจุบันจึงสามารถกล่าวได้ว่าไม่มีสำนักใดที่มีความสมบูรณ์ในวิชาการด้านปี เทียบเท่าสำนักครูเทียบ คงลายทอง เลยเพราะแม้แต่ปีที่ว่าไม่ดีพอถึงมือครูเทียบเป็นใช้ได้ดีทุกเวลาไป"⁵

ดังนั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ศิลปินที่คิโน้นนอกจากจะต้องมีฝีมือดีแล้วยังจะต้องมีฝีมือหรืออุปกรณ์ที่ดีเป็นของคู่มือด้วย หากศิลปินที่มีฝีมือดีแต่ขาดอุปกรณ์ที่ดีหรือศิลปินที่มีแต่อุปกรณ์ที่ดีแต่ขาดความสามารถหรือฝีมือที่ดี ก็ไม่สามารถสร้างความสมบูรณ์ให้กับวิชาการนั้นๆ ได้ หากจะเปรียบกับคำพังเพยโบราณคงได้กับคำที่กล่าวว่า วัวเคยขาม้าเคยขี่ ฉะนั้น

ปัจจุบัน วิชาการในส่วนของกระบวนการขับเสภา และกระบวนการขับกรับเสภา นั้นถึงแม้ว่าจะพอมีหลงเหลือให้ได้ศึกษาสืบทอดกันต่อไปได้ แต่ก็นับว่ายังอยู่ในระดับที่น้อยเต็มที เนื่องจากผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านของกระบวนการขับและกระบวนการขับกรับเสภาที่มีอยู่ในปัจจุบันแทบจะกล่าวได้ว่ามีเพียง 2 ท่าน คือครูศิริ วิชเวช และครูแจ้ง คล้ายสีทอง ซึ่งทั้ง 2 ท่านนี้ก็มีอายุโสมมากในระดับอายุ 60 ปีขึ้นไปแล้ว แต่อย่างไรก็ดีหากวิชาการเสภาที่มีแค่กระบวนการขับและกระบวนการขับกรับเสภาแต่ขาดอุปกรณ์สำคัญคือ ไม้กรับเสภา ที่จะสามารถสร้างความสมบูรณ์ให้กับวิชาการเสภาได้นั้น ความเสื่อมถอยและความสูญสิ้นวิชาการเสภาที่นับเป็นมรดกชิ้นสำคัญของชาติก็นับวันจะใกล้เข้ามาทุกขณะ เปรียบเสมือนนักแข่งเรือที่ขาดพายฉันทวิชากรเสภาที่ขาดอุปกรณ์คือ ไม้กรับเสภา ก็คงไม่สามารถขึ้นหัดและพัฒนาอยู่คู่กับสังคมไทยได้ต่อไป ฉะนั้นด้วยเหตุนี้ปัจจัยสำคัญสิ่งหนึ่งที่ไม่สามารถนำวิชาการเสภาให้คงอยู่และพัฒนาได้ดังปรากฏในปัจจุบันคือ ไม้กรับเสภา ถึงแม้จะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยเรื่องของวิชาการเสภาโดยตรง แต่เรื่องของไม้กรับเสภาที่ยังมีปรากฏอยู่เพียงเล็กน้อย เช่น ในงานวิจัยเรื่องวิวัฒนาการเสภาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต รุ่นที่ 4 (พ.ศ. 2529) ภาควิชาดุริยางค์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ พ.ศ. 2532 นั้น ก็เป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลขั้นต้นเกี่ยวกับเรื่องของไม้กรับเสภา เช่นกรับเสภาที่มีชื่อเสียงนั้นแต่ละสำรับมีสัดส่วนเท่าใด มีน้ำหนักเท่าใด เป็นต้นเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่พิสูจน์และยืนยันได้ว่า ความเป็นมาตรฐานของกรับเสภาขึ้นอยู่กับตรงไหน แต่สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ว่า

⁵ สัมภาษณ์ บุญช่วย โสวัตร, อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 18 กรกฎาคม 2538

ในอดีตบรรดานักวิชาการอาวุโสของกรมศิลปากรได้พูดกันว่ากรับเสภาชั้นดีต้องได้เสียงเสภาคือเสียงลูกรองยอด เพราะผู้ขับเสภาจะต้องใช้เสียงกรับเป็นแนวในการขับเสภาส่วนหนึ่งที่นอกเหนือไปจากเสียงของลูกหมดหรือเสียงท้ายของเพลงวา เป็นหลักในการขับเสภา ทว่าในปัจจุบันคำยืนยันนี้ก็ดูจะเลื่อนกลางลงทุกที^๑

วิชาการเสภา เป็นวิชาการสาขาหนึ่งในวิชาการดุริยางค์ไทย ซึ่งนับเป็นวิชาการที่มีความสำคัญและมีความสมบูรณ์ในความเป็นวิชาการและวิชาชีพอย่างเห็นได้ชัดเจน

วิจิตร ศรีสอ้าน ได้กล่าวถึงวิชาการดนตรีไทยไว้ ดังนี้

ดนตรีไทยถือเป็นวิชาการที่เป็น “ ศาสตร์ ” ซึ่งเป็นความรู้ทางวิชาชีพชั้นสูง ใช้ในระดับการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีขึ้นไป ความรู้ที่จะเป็นศาสตร์ได้นั้นต้องเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ

1. มีศัพท์เฉพาะใช้ในสาขาความรู้ของตนเอง คนในวงการเท่านั้นที่ฟังศัพท์เฉพาะนี้รู้เรื่อง คนนอกวงการจะไม่ค่อยเข้าใจเมื่อได้ยินคำที่เป็นศัพท์เฉพาะเหล่านี้ ดนตรีไทยมีลักษณะของศาสตร์ประการแรกนี้อย่างแท้จริง

2. มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างจากความรู้แขนงอื่นอย่างเห็นได้ชัดเจน สามารถแยกออกเป็น “ แก่น ” ของเราเองและเราสามารถพัฒนาแก่นความรู้นี้ด้วยตัวของเราเอง คนอื่นจะมาพัฒนาให้ไม่ได้ ดนตรีไทยมีลักษณะนี้ชัดเจนเช่นกัน

3. มีวิธีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ หรือวิธีการศึกษาที่ตีมาพัฒนาความรู้เดิมให้ตีมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ศาสตร์ต่างๆมีวิธีการวิจัยที่กำหนดไว้ชัดเจน เช่น วิทยาศาสตร์มีวิธีวิจัยเชิงชีวภาพ เชิงเคมี เป็นต้น สังคมศาสตร์มีวิธีการวิจัยที่ใช้การสังเกต สอบถาม และหาวิธีต่างๆเพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์วิจัย ดนตรีไทยเท่าที่เป็นมามีการสอนที่เน้นทักษะด้วยการฝึกปฏิบัติให้ชำนาญ ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี จึงมีวิธีการศึกษาแบบค้นคว้าวิจัยน้อย นับเป็นจุดอ่อนของการศึกษาดนตรีไทย แม้จะมีการใช้หลักทฤษฎีดนตรีสากลเรื่องทำนอง จังหวะ การประสานเสียงและคีตลักษณ์มาวิเคราะห์ดนตรีไทยก็อาจไม่ถูกต้องกับหลักวิชาการของดนตรีไทยได้ จึงควรใช้วิธีการศึกษา

---

^๑ สัมภาษณ์ บุญช่วย โสวัตร, อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 18 กรกฎาคม 2538

ค้นคว้าวิจัยในการเรียนการสอนดนตรีไทยให้มากขึ้น เน้นการหาแนวทางการวิจัยมากกว่าเน้นทักษะ⁷

พิชิต ชัยเสรี ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับดนตรีไทยว่ามีลักษณะของวิชาชีพชัดเจนดังนี้คือ

1. มีกิจกรรมทางปัญญา คือมีการคิดค้น วิเคราะห์ วิจัย
2. อาศัยความรู้เฉพาะสิ่ง ดนตรีไทยถ้าบอกว่าเครื่องดีก็สามารถแยกได้ว่าเป็นเครื่องเล็ก เครื่องใหญ่หรือเครื่องต่างๆได้
3. ต้องการความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นด้านปีพาทย์ เครื่องสาย หรือ ขับร้อง ล้วนแต่มีความเจริญก้าวหน้าต่อเนื่องกันมาอยู่เสมอ
4. ใช้เวลาเต็มและเป็นสมาชิกถาวร ผู้ฝึกปฏิบัติดนตรีไทยจะต้องอุทิศเวลาให้ อย่างในสมัยโบราณ จะต้องไปฝากตัวเป็นศิษย์อยู่กับบ้านครูและช่วยเหลือครูเหมือนลูกหลานในบ้านคนหนึ่ง
5. มีมาตรฐานของตนเอง ดนตรีไทยมีการจัดมาตรฐาน ทั้งผู้เข้าเรียนและเนื้อหาที่จะถ่ายทอดไว้ชัดเจนตั้งแต่โบราณ เช่น การเรียนเพลงโหมโรงเช้า โหมโรงเย็น เป็นต้น
6. ให้บริการแก่ผู้อื่น ดนตรีไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมอย่างครบครันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย และอื่นๆ
7. มีระบบองค์กรที่ชัดเจนและเข้มแข็ง แม้ดนตรีไทยจะยังไม่มีสมาคมวิชาชีพเข้ามาเกี่ยวข้องเหมือนแพทย์ วิศวกร แต่ก็มีสำนักดนตรีที่เข้มแข็งมั่นคง แนวโน้มในอนาคตจะมีการรวมตัวก่อตั้งเป็นสมาคมหรือสภาวิชาชีพ⁸

จากหลักฐานดังกล่าวข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า วิชาการดนตรีไทย เป็นวิชาการที่มีมาตรฐานเป็นของตนเองอย่างชัดเจน

⁷ วิจิตร ศรีสะอ้าน, "เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย," เอกสารในการสัมมนาเรื่องการพัฒนาวิชาการดนตรีไทย ณ หอประชุมศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 27 มีนาคม 2534. หน้า 2 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

⁸ พิชิต ชัยเสรี, "แนวคิดในการจัดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย" ใน เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพริก, 2538), หน้า 6

ความหมายของมาตรฐาน

ในเรื่องความหมายของมาตรฐานนั้น ปรากฏหลักฐานไว้หลายแนวทางด้วยกันซึ่งตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน กล่าวถึง มาตรฐาน คือ “ สิ่งที่ดีเอาเป็นหลักสำหรับเทียบ กำหนด ”⁹

มาตรฐาน ในความหมายของพระยาอนุমানราชชนกล่าวไว้ดังนี้คือ

1. ความปรารถนาที่มีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ อันได้มาจากการประสบพบเห็นในอดีต แล้วคิดที่จะปรับปรุงความปรารถนาให้บรรลุผลดียิ่งขึ้น โดยวางเป็นกำหนดขึ้นไว้
2. สิ่งที่ดีควรจะเป็นควรจะมีตามที่เรานึกหวังไว้และถือเอาเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด¹⁰

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นไว้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์นี้จะประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้างขึ้นอยู่กับสาระหรือเนื้อหาของวิชาการแต่ละสาขา

พัทยา สายหู ได้กล่าวเกี่ยวกับคำว่า มาตรฐาน ไว้ดังนี้

บรรทัดฐานสังคม คือ มาตรฐานการปฏิบัติตามบทบาทและสถานภาพที่บุคคลมี ในการกระทำต่างๆของชีวิต บรรทัดฐานสำหรับบทบาทหนึ่งๆนั้นอยู่คงที่ใครก็ตามที่เข้ามาสวม บทบาทนั้น สังคมจะคาดหวังให้ประพฤติตนตามบรรทัดฐานที่มีอยู่แล้ว และคนอื่นๆจะปฏิบัติ ต่อบุคคลนั้นตามความคาดหวังในแนวบรรทัดฐานของบทบาทนั้น ด้วยเหตุนี้จึงมีการกระทำทาง สังคมต่อกันได้เพราะสามารถคาดหวังลักษณะการกระทำของกันและกันได้¹¹

⁹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2530), หน้า 641.

¹⁰ กรมศิลปากร, รวมเรื่องศิลปะและการบันเทิง ใน วาระครบรอบ 100 ปีศาสตราจารย์ พระยาอนุমানราชชน (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533), หน้า 11.

¹¹ พัทยา สายหู, กลไกทางสังคม พิมพ์ครั้งที่ 6. (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 110.

ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำว่า มาตรฐาน ว่า มาตรฐาน ข่อมมีเหตุผลในตัว มิใช่การกำหนดขึ้นตามใจ ภาษาวิชาการ ภาษาโฆษณา ภาษารุทกิง ภาษาหนังสือพิมพ์ ภาษาวิทยุ ภาษากาการทหาร เป็นต้น ล้วนแต่ต้องมีมาตรฐาน เฉพาะ แต่ไม่เฉพาะถึงกับต่างกันโดยสิ้นเชิง ความเฉพาะของภาษาเหล่านี้อยู่ที่วัตถุประสงค์ เฉพาะของสาขานั้นๆ แต่โดยพื้นฐานแล้วก็ยังมีมาตรฐานเบื้องต้นของภาษาไทยอยู่เหมือนกัน¹²

บุญช่วย โสวัตตร ได้จัดลำดับความสำคัญของมาตรฐานวิชาการคนตรีไทยไว้ดังนี้

1. ความสามารถ
2. ความประพฤติ
3. ความรู้ (เชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง)
4. ความรอบรู้ (ในระดับวิเคราะห์วิจัย)¹³

จากหลักฐานดังกล่าวข้างต้น ล้วนมีความสอดคล้องกับความหมายในพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน 2525 ทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่า วิชาการทุกสาขาย่อมต้องมีมาตรฐาน เป็นของตนเองด้วย เช่น มาตรฐานของสังคม มาตรฐานของภาษา และมาตรฐานคนตรีไทย ดังกล่าวข้างต้นต่างก็มีมาตรฐานเป็นของตนเองเช่นกัน "ซึ่งมาตรฐานนั้นจะต้องเกิดจากการเลือก สรรค์ และกำหนดโดยมนุษย์ผู้มีความรู้ ความสามารถ และได้ศึกษาเล่าเรียนมา"¹⁴ และ มาตรฐานของกรับเสภานี้นับเป็นมาตรฐานของวิชาการที่มีความจำเป็นที่ผู้ศึกษาวิชาการเสภาจะ ต้องศึกษา แต่เนื่องด้วยการขาดช่วงการสืบทอดมาเป็นระยะเวลาานาน จนกระทั่งปัจจุบันบุคคลที่ มีความรู้ในวิชาการสาขานี้เป็นการเฉพาะค่อยๆลดน้อยลงไปทุกขณะ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาได้ ทันต่อการศึกษาในปัจจุบัน เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในขณะที่มาตรฐานทางวิชาการ

¹² ปรีชา ช้างขวัญยืน, "มาตรฐานทางวัฒนธรรมกับการทำให้เกิดเงื่อนไขทางการเมือง, " ใน รัฐศาสตร์สาร 1 (กันยายน 2531 - เมษายน 2532): 296-302.

¹³ บุญช่วย โสวัตตร, "แนวคิด: เกณฑ์มาตรฐานเพื่อการพัฒนาคนตรีไทย," เอกสารใน การสัมมนาเรื่องเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพคนตรีไทย เสนอที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2537. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

¹⁴ ปรีชา ช้างขวัญยืน, "มาตรฐานทางวัฒนธรรมกับการทำให้เกิดเงื่อนไขทางการเมือง," ใน รัฐศาสตร์สาร 1 (กันยายน 2531 - เมษายน 2532): 296-302.

พัฒนาไปไม่ทัน จึงเป็นผลให้เกิดความขัดแย้งและรู้สึกว่าการเสกาศิงของไม้กรับนั้นไม่มีมาตรฐาน

การมีมาตรฐานอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่ดีหรือไม่จำเป็นได้ก็ต่อเมื่อ สังคมสามารถยอมรับกับความสับสนต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้ และมาตรฐานจะเป็นสิ่งจำเป็น หรือดีได้ก็ต้องสามารถพิสูจน์ได้ อย่างน้อยที่สุดก็คือ สามารถทำให้วิชาการสามารถพัฒนาสืบต่อไปได้อย่างไม่ขาดช่วงขาดตอนและไม่เป็นการขัดขวางการพัฒนาวิชาการอีกด้วย

ดังนั้นการมีมาตรฐาน จึงนับเป็นความจำเป็นต่อวิชาการเสกาศิงไม้กรับเป็นอย่างยิ่งเพราะนอกจากจะเป็นสิ่งที่ลดความสับสนในวิชาการ และเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาวิชาการที่มั่นคงสืบไปแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญของมนุษย์ที่ได้มีการพัฒนามาจนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นชาติที่เจริญแล้วอีกด้วย ฉะนั้นความสำคัญในการเร่งดำเนินการค้นคว้าวิจัยเรื่องมาตรฐานของกรับเสกาศิงให้ทันต่อความจำเป็นของยุคสมัย จึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน เนื่องจากความเป็นมาตรฐานของวิชาการเสกาศิงไม้กรับนี้มีมาตรฐานเฉพาะที่จะต้องศึกษาเป็นอันมาก ในขณะที่สังคมมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน กระบวนการวิจัยจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสามารถช่วยให้มาตรฐานของกรับเสกาศิงนี้ ปรากฏได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนได้ดีกว่าที่จะปล่อยให้วิชาการเป็นไปโดยธรรมชาติ ซึ่งยังผลให้เกิดความสับสนและล่าช้าในการพัฒนาและสืบทอดวิชาการได้

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้ นับเป็นแรงจูงใจที่สำคัญว่า กรับเสกาศิง นั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญๆอยู่มากพอที่จะสามารถสร้างความเป็นมาตรฐานให้กับวิชาการเสกาศิงไม้กรับได้ เพียงแต่ยังไม่มี การสืบค้น วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่ความเป็นมาตรฐานเหล่านั้นให้ปรากฏได้ และหากความสมบูรณ์ของวิชาการเสกาศิงโดยเฉพาะเรื่องของไม้กรับ ที่อาศัยกระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาปัจจัยในความเป็นมาตรฐานในครั้งนี้เกิดขึ้นได้ นับเป็นความสำนึกในฐานะเป็นผู้ที่ได้ศึกษาวิชาการนี้โดยเฉพาะ ได้พยายามทำการวิจัยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานของกรับเสกาศิง อันเป็นส่วนสำคัญของวิชาการที่เคยปรากฏความเจริญรุ่งเรืองมาแล้วในอดีต และกำลังจะสูญหายไปให้ปรากฏขึ้นเป็นหลักฐานเพื่อมิให้เกิดความสับสนและการขาดช่วงขาดตอนในการพัฒนาวิชาการให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป พร้อมกับยังคงเป็นสิ่งที่มีคุณค่าแก่ความภาคภูมิใจในอัจฉริยภาพของบรรพชนคนตรีไทยสืบไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของกรับเสภา ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษามาตรฐานของกรับเสภาตามระเบียบวิธีการใช้กรับเสภา ในวิชาการดุริยางค์ไทย
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้กรับเสภามีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาประวัติ และวิวัฒนาการของกรับเสภา ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน
2. ศึกษาเฉพาะมาตรฐานของกรับเสภา และองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้กรับเสภามีคุณสมบัติแตกต่างกัน โดยใช้มาตรฐานทางวิชาการดุริยางค์ไทยว่าด้วยคุณสมบัติของกรับเสภาที่ได้มาตรฐานเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. เกณฑ์มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นไว้เป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด
2. กรับเสภา หมายถึง เครื่องกำกับลำนำและทำนองของกระบวนการขับเสภา มีคุณสมบัติ สำคัญประกอบด้วย
  - 2.1 สามารถให้กำเนิดเสียง โดยการขยับให้ได้เสียงกรอที่ละเอียด (ความถี่ที่ชิดต่อเนื่องกันของเสียง)
  - 2.2 มีมาตรฐานความถี่ของเสียงที่ระดับเสียงเสภา (เสียงรองยอด) เพื่อเป็นหลักในการยึดแนวเสียงของผู้ขับเสภา

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล
2. ขั้นจำแนกข้อมูล
3. ขั้นดำเนินการวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

1.1 รวบรวมข้อมูลด้านเอกสารสิ่งพิมพ์ จากสถานบริการทางการศึกษาประกอบด้วย

- 1.1.1 กองจดหมายเหตุ หอสมุดแห่งชาติ
- 1.1.2 หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.1.3 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 1.1.4 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล
- 1.1.5 ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.1.6 ห้องสมุดศูนย์สังคีต ธนาคารกรุงเทพ (มหาชน) สาขาผ่านฟ้า

1.2 รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาการเสภา และผู้ที่ศึกษาวิชาการเสภาจากหมื่นจับคำหวาน (เจิม นาคะมาลัย) ดังนี้

- 1.2.1 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิระดับศิลปินแห่งชาติ 2 คน ประกอบด้วย
  - 1.2.1.1 อาจารย์เดือน พาทยกุล
  - 1.2.1.2 อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร
- 1.2.2 สัมภาษณ์ผู้ชำนาญการด้านกิจกรรมเสภาที่มีวุฒิทางการศึกษา ในระดับมหาบัณฑิต 3 คน ประกอบด้วย
  - 1.2.2.1 อาจารย์นัฐพงศ์ โสวัตร
  - 1.2.2.2 อาจารย์บุญช่วย โสวัตร
  - 1.2.2.3 อาจารย์ปิ๊บ คงลายทอง

1.2.3 สัมภาษณ์ผู้ชำนาญการด้านกรับเสภา 3 คน ประกอบด้วย

1.2.3.1 อาจารย์ละม่อม อิศรางกูร ณ อยุธยา

1.2.3.2 อาจารย์ศิริ วิชเวช

1.2.3.3 อาจารย์แจ่ม คล้ายสีทอง

1.3 รวบรวมข้อมูลเชิงประวัติและวิวัฒนาการของกรับเสภา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ต่ำกว่า 4 คน ประกอบด้วย

1.3.1 อาจารย์ละม่อม อิศรางกูร ณ อยุธยา

1.3.2 อาจารย์ศิริ วิชเวช

1.3.3 อาจารย์แจ่ม คล้ายสีทอง

1.3.4 อาจารย์สมชาย ทับพร

1.4 ศึกษาภาคสนาม โดยรวบรวมข้อมูลจากปรากฏการณ์เชิงกรับเสภาที่มีชื่อเสียง และสามารถสืบแหล่งวิวัฒนาการได้ รวม 7 แห่ง ประกอบด้วย

1.4.1 กรับเสภาของสำนักพาทย์โกสธ

1.4.2 กรับเสภาของครูเจือ นาคะมาลัย

1.4.3 กรับเสภาของครูศิริ วิชเวช (กรับคู่มือ)

1.4.4 กรับเสภาของครูแจ่ม คล้ายสีทอง (กรับคู่มือ)

1.4.5 กรับเสภาของครูเลื่อน จันทรมาน (กรับคู่มือ)

1.4.6 กรับเสภาจากร้านศึกษาศึกษาภัณฑ์พานิช

1.4.7 กรับเสภาจากร้านดุริยบรรณ

1.5 สร้างแบบสอบถาม เพื่อยืนยันเกณฑ์มาตรฐานของกรับเสภาที่ดี มีคุณภาพ ตามมาตรฐานทางวิชาการดุริยางค์ไทย และใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์

1.6 นำแบบสอบถามในข้อ 1.5 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ศึกษาวิชาการเสภาจำนวน 4 คนเป็นผู้ให้ความเห็น ประกอบด้วย

1.6.1 อาจารย์สุรภัย สวัสดิกุล

1.6.2 อาจารย์ศิริ วิชเวช

1.6.3 อาจารย์แจ่ม คล้ายสีทอง

1.6.4 อาจารย์สมชาย ทับพร

1.7 สุ่มตัวอย่างกรับเสภา เพื่อเป็นส่วนประกอบในการยืนยันคุณสมบัติของกรับเสภาที่ดี มีคุณภาพตามที่วิชาการเสภากำหนด โดยใช้กรับเสภาที่มีมาตรฐานต่างกัน 3 ระดับ

และให้ผู้ทรงคุณวุฒิในข้อ 1.6.1 ถึง 1.6.5 เป็นผู้ให้ความเห็น โดยแบ่งแบบให้ความเห็นเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1.7.1 แบบให้ความเห็นโดยการบันทึกเสียงกรับเสภาที่มีมาตรฐานต่างกัน 3 ระดับให้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนฟัง และให้ความเห็นพร้อมเหตุผล

1.7.2 แบบให้ความเห็นโดยผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนตรวจสอบกรับเสภาตัวอย่าง 3 ระดับที่กำหนดขึ้น และให้ความเห็นพร้อมเหตุผล

1.8 สรุปผลการให้ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบในการ ยืนยันคุณสมบัติของกรับเสภาที่ดี มีคุณภาพตามมาตรฐานทางวิชาการคุริยางค์ไทยว่าด้วยเรื่อง กรับเสภา

2. ชั้นจำแนกข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจำแนกข้อมูล โดยการนำข้อมูลชั้นที่ 1 มาจัดหมวดหมู่ ดังนี้

2.1 จำแนกข้อมูลเชิงประวัติและวิวัฒนาการของกรับเสภา

2.1.1 จากเอกสารสิ่งพิมพ์

2.1.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1.3 จากปรากฏการณ์เชิงกรับเสภาที่มีชื่อเสียง และสามารถสืบแหล่ง

วิวัฒนาการได้

2.2 จำแนกข้อมูลชั้นที่ 1 ข้อ 1.4 โดยรวบรวมข้อมูลจากปรากฏการณ์เชิงกรับเสภาที่มีชื่อเสียง และสามารถสืบแหล่งวิวัฒนาการได้ รวม 7 แห่ง ประกอบด้วย

2.2.1 กรับเสภาของสำนักพาทย์โกสล

2.2.2 กรับเสภาของครูเจือ นาคะมาลัย

2.2.3 กรับเสภาของครูศิริ วิชเวช (กรับคู่มือ)

2.2.4 กรับเสภาของครูแจ่ม คล้ายสีทอง (กรับคู่มือ)

2.2.5 กรับเสภาของครูเลื่อน จันทรมาน (กรับคู่มือ)

2.2.6 กรับเสภาจากร้านศึกษาศึกษาภัณฑ์พานิช

2.2.7 กรับเสภาจากร้านคุริยบรรณ

ในเชิงคุณสมบัติของเสียงกรับเสภา ซึ่งประกอบด้วย

- ได้ระดับเสียงเสภา
- เสียงโปร่งใส
- ขยับเสียงกรอพื้นฐานได้ง่าย

2.3 จำแนกข้อมูลชั้นที่ 1 ข้อ 1.4 โดยรวบรวมข้อมูลจากปรากฏการณ์เชิงกรับเสภาที่มีชื่อเสียง และสามารถสืบแหล่งวิวัฒนาการได้ รวม 7 แห่ง ประกอบด้วย

- 2.3.1 กรับเสภาของสำนักพาทย์โกสล
- 2.3.2 กรับเสภาของครูเจือ นาคะมาลัย
- 2.3.3 กรับเสภาของครูศิริ วิชเวช (กรับคู่มือ)
- 2.3.4 กรับเสภาของครูแจ้ง คล้ายสีทอง (กรับคู่มือ)
- 2.3.5 กรับเสภาของครูเลื่อน จันทรมาน (กรับคู่มือ)
- 2.3.6 กรับเสภาจากร้านศึกษากัณฑ์พานิช
- 2.3.7 กรับเสภาจากร้านครุฑบรรณ

ในเชิงคุณสมบัติด้านกายภาพของกรับเสภา ซึ่งประกอบด้วย

- ชนิดของไม้
- รูปลักษณ์ของกรับเสภา
- ขนาดของกรับเสภา
- น้ำหนักของกรับเสภา

3. ขั้นตอนการวิจัย

3.1 ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของกรับเสภา ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารในชั้นที่ 2 ข้อ 2.1.1

3.1.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในชั้นที่ 2 ข้อ 2.1.2

3.1.3 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จากปรากฏการณ์เชิงกรับเสภาที่มีชื่อเสียงและสามารถสืบวิวัฒนาการได้

3.1.4 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ศึกษามาตรฐานของกรับเสภา ตามระเบียบวิธีการใช้กรับเสภาในวิชาการดุริยางค์ไทย ดังนี้

3.2.1 นำข้อมูลในชั้นที่ 1 ข้อ 1.2 ประกอบด้วยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาการเสภา และผู้ที่ศึกษาวิชาการเสภาจากหมื่นขับคำหวาน (เจิม นาคะมาลัย) ดังนี้

3.2.1.1 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิระดับศิลปินแห่งชาติ 2 คน ประกอบด้วย

- 1) อาจารย์เดือน พาทยกุล
- 2) อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร

3.2.1.2 สัมภาษณ์ผู้ชำนาญการด้านกิจกรรมเสภาที่มีวุฒิทางการศึกษา ในระดับมหาบัณฑิต 3 คน ประกอบด้วย

- 1) อาจารย์นัฐพงศ์ โสวัตร
- 2) อาจารย์บุญช่วย โสวัตร
- 3) อาจารย์ป๊อบ คงลายทอง

3.2.1.3 สัมภาษณ์ผู้ชำนาญการด้านกรับเสภา 3 คน ประกอบด้วย

- 1) อาจารย์ละม่อม อิศรางกูร ณ อยุธยา
- 2) อาจารย์ศิริ วิชเวช
- 3) อาจารย์แจ้ คล้ายสีทอง

มาสรุปความเห็น เพื่อใช้เป็นข้อยืนยันว่า เกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการครูช่างศิลป์ไทย ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานของกรับเสภา นั้นมีจริง

3.2.2 นำแบบสอบถามในขั้นที่ 1 ข้อ 1.6 คือความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ศึกษาวิชาการเสภาจำนวน 4 คน ประกอบด้วย

- 3.2.2.1 อาจารย์สุรภย์ สวัสดิกุล
- 3.2.2.2 อาจารย์ศิริ วิชเวช
- 3.2.2.3 อาจารย์แจ้ คล้ายสีทอง
- 3.2.2.4 อาจารย์สมชาย ทับพร

มาเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ ในการวิเคราะห์มาตรฐานของกรับเสภา

3.2.3 นำข้อมูลในขั้นที่ 2 ข้อ 2.2 และ 2.3 ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลจากปรากฏการณ์ของกรับเสภาที่มีชื่อเสียง 7 แห่งและแต่ละแห่งประกอบด้วยคุณสมบัติ 2 ส่วน คือ คุณสมบัติของเสียงกรับเสภา และคุณสมบัติด้านกายภาพของกรับเสภามาทำการทดสอบ โดยใช้แบบวิเคราะห์ในข้อ 3.2.2 เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อหาเกณฑ์มาตรฐานของกรับเสภา

3.3 ศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้กรับเสปามีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบสำคัญ ที่ส่งผลให้กรับเสปามีคุณสมบัติแตกต่างกัน ดังนี้

3.3.1 ศึกษา คันทวน้ำและรวบรวมข้อมูลภาคสนามเรื่องกรับเสภา เชนกระบวนการสร้างของช่าง จากอาจารย์ศิริ วิชเวช และคุณประกิจ จิตดีวีระ ด้วยการสังเกตและสัมภาษณ์

3.3.2 ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ว่าด้วยคุณสมบัติของไม้ที่นำมาสร้างกรับ จากอาจารย์ศิริ วิชเวช ด้วยการสัมภาษณ์และทดสอบวัสดุ

3.3.3 ศึกษา และรวบรวมข้อมูลด้านองค์ประกอบของกรับเสภา อันได้แก่ คุณสมบัติของเสียงกรับเสภา

- ได้ระดับเสียงเสภา
- เสียงโปร่งใส
- ขยับเสียงกรอพื้นฐานได้ง่าย

คุณสมบัติด้านกายภาพของกรับเสภา

- ชนิดของไม้
- รูปลักษณ์ของกรับเสภา
- ขนาดของกรับเสภา
- น้ำหนักของกรับเสภา

3.3.4 ศึกษาและวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลขั้นที่ 2 ข้อ 2.2 , 2.3 เป็นฐานเพื่อหาข้อสรุปว่าองค์ประกอบใดบ้างจากข้อ 3.3.1 , 3.3.2 , 3.3.3 ที่เป็นปัจจัยทำให้คุณสมบัติของกรับเสภาเกิดความแตกต่างกัน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงประวัติและวิวัฒนาการของกรับเสภา ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน
2. ได้ทราบถึงความเป็นมาตรฐานของกรับเสภา ทั้งด้านคุณสมบัติของวัสดุ ด้านคุณสมบัติของเสียง และด้านประสิทธิภาพในการใช้งาน
3. ได้ทราบถึงองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลให้กรับเสภาที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน
4. เป็นการรวบรวมบริบทที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกระบวนการวิจัย เพื่อมิให้ความสมบูรณ์ของวิชาการเกิดการสูญหาย และเป็นประโยชน์ต่อการบำรุงรักษา สืบทอดต่อไปได้
5. เป็นเครื่องสนับสนุนการเผยแพร่แก่นักศึกษาสำคัญของไม้ 4 ท่อน (ไม้กรับเสภา) ที่ภูมิปัญญาไทยได้สร้างสรรค์ขึ้นไว้เป็นงานชิ้นสำคัญชิ้นหนึ่งของโลก